

PHÁP LUẬT PHÒNG VỆ THƯƠNG MẠI QUỐC TẾ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM

Tô Thái Ninh

Phó trưởng phòng Điều tra vụ kiện thương mại của
doanh nghiệp trong nước

Hà Nội, tháng 6 năm 2016

CÁC NỘI DUNG CHÍNH

- PHÁP LUẬT TỰ VỆ QUỐC TẾ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM
- PHÁP LUẬT CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ QUỐC TẾ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM
- PHÁP LUẬT CHỐNG TRỢ CẤP QUỐC TẾ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM

PHÁP LUẬT TỰ VỆ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM

- Các nội dung cơ bản:
 - 1) Căn cứ khởi xướng điều tra
 - 2) Quy trình và thời gian điều tra
 - 3) Nội dung điều tra
 - 4) Các biện pháp tự vệ

CĂN CỨ KHỞI XƯƠNG ĐIỀU TRA

- **Quy định của Tổ chức Thương mại thế giới (WTO)**
 - Không quy định về vấn đề này.
- **Quy định của Hoa Kỳ**
 - Chỉ quy định về ngành sản xuất trong nước, không quy định về điều kiện nộp đơn.
- **Quy định của Indonesia**
 - Chỉ quy định ngành sản xuất trong nước, Ủy ban Tự vệ thương mại Indonesia (KPPI) và các bên liên quan khác đều có quyền nộp hồ sơ yêu cầu áp dụng biện pháp tự vệ.
- **Quy định của Liên minh Châu Âu (EC)**
 - Việc điều tra được tiến hành khi có bằng chứng đầy đủ về thiệt hại ngành sản xuất trong nước.

QUY ĐỊNH CỦA VIỆT NAM

“...tổ chức, cá nhân đại diện cho ngành sản xuất trong nước với điều kiện toàn bộ hàng hoá tổ chức, cá nhân đó chiếm ít nhất 25% sản lượng hàng hoá...”;

Bộ Công Thương có thể chủ động tiến hành điều tra trong trường hợp có bằng chứng chứng minh sự cần thiết phải áp dụng biện pháp tự vệ.

**CĂN CỨ KHỞI
XUỐNG ĐIỀU TRA**

CĂN CỨ KHỞI XƯƠNG ĐIỀU TRA

○ Quy định của Việt Nam

- Yêu cầu hồ sơ **quá chi tiết**
- **Kéo dài thời gian xem xét của Cơ quan điều tra** về tư cách của bên yêu cầu áp dụng biện pháp cũng như gây khó khăn cho bên yêu cầu khi muốn nộp hồ sơ trong việc tập hợp đủ các doanh nghiệp để đáp ứng tiêu chí 25%.
- **Chưa có quy định cụ thể** về trình tự thủ tục cũng như các căn cứ để có thể tự khởi xướng.

QUY TRÌNH VÀ THỜI GIAN ĐIỀU TRA

- Quy định của Việt Nam: tổng thời gian điều tra là 6 tháng, có thể gia hạn thêm 2 tháng
- Quy định của WTO: không giới hạn thời gian
- Quy định của EC: thời gian điều tra là 9 tháng, có thể gia hạn thêm 2 tháng.
- Quy định của Indonesia: Tổng thời gian điều tra không quá 200 ngày.
 - Đánh giá:
 - Lợi ích: doanh nghiệp có thể dự đoán về thời gian áp thuế để lên kế hoạch kinh doanh
 - Hạn chế: gây khó khăn khi gặp tình huống phức tạp, bất ngờ

XÁC ĐỊNH NGÀNH SẢN XUẤT TRONG NƯỚC

WTO

- là những nhà sản xuất có tổng sản lượng chiếm phần lớn (a major proportion) tổng sản lượng trong nước
- không đặt ra mức tỷ trọng cụ thể

Indonesia

- Tính đại diện của các nhà sản xuất trong nước có tổng sản phẩm chiếm phần lớn tổng sản lượng trong nước của các sản phẩm đó.

EU

- Tương tự như WTO

XÁC ĐỊNH NGÀNH SẢN XUẤT TRONG NƯỚC

Quy định của Việt Nam:
ngành sản xuất trong nước đại diện hợp pháp của họ chiếm tỷ lệ ít nhất 50% trong tổng sản lượng hàng hoá của ngành đó được sản xuất ra ở trong nước.

quy định “cứng” tỷ lệ 50% sẽ gây khó khăn trong nhiều vụ việc khi thị phần các DN trên thị trường nhỏ lẻ và số lượng DN rất lớn

BIỆN PHÁP TỰ VỆ

- **Quy định của Indonesia**

- Thuế nhập khẩu;
- Hạn ngạch nhập khẩu.

- **Quy định của EU**

- Hạn ngạch nhập khẩu (thấp hơn mức nhập khẩu bình quân của 03 năm gần nhất);
- Thuế nhập khẩu.

BIỆN PHÁP TỰ VỆ

◦ Quy định của Việt Nam

- Tăng mức thuế nhập khẩu so với mức thuế nhập khẩu hiện hành: không có quy định hay cơ sở để tính toán;
- Áp dụng hạn ngạch nhập khẩu;
- Áp dụng thuế tuyệt đối;
- Cấp phép nhập khẩu để kiểm soát nhập khẩu: chưa quy định rõ ràng;
- Phụ thu đối với hàng hoá nhập khẩu: không có quy định phụ thu!;
- Các biện pháp khác.

BIỆN PHÁP TỰ VỆ

Đánh giá

Ngoài biện pháp áp dụng thuế nhập khẩu, các biện pháp còn lại đều *chưa có các quy định chi tiết về hướng dẫn thi hành.*

Biện pháp cấp phép nhập khẩu để kiểm soát nhập khẩu: Đây cũng chính là *khoảng trống về pháp lý* liên quan đến quy định này.

PHÁP LUẬT CHỐNG BÁN PHÁ GIÁ VÀ BÀI HỌC CHO VIỆT NAM

Một số nội dung chính:

- 1) Xác định thiệt hại
- 2) Đe dọa gây thiệt hại đáng kể
- 3) Tư cách đứng đơn
- 4) Quy định về chống lẫn tránh thuế chống bán phá giá

XÁC ĐỊNH THIẾT HẠI

- ❖ Giai đoạn xác định thiệt hại: 3 năm gần nhất
- ❖ Quy định của WTO: Phải đánh giá đầy đủ các yếu tố:
 - Mức suy giảm thực tế và tiềm ẩn của doanh số
 - Lợi nhuận
 - Sản lượng
 - Thị phần
 - Năng suất
 - Tỷ lệ lãi đối với đầu tư
 - Tỷ lệ năng lực được sử dụng
 - Lượng lưu kho
 - Việc làm
 - Tiền lương
 - Tăng trưởng
 - Khả năng huy động vốn...
 - Tác động giá: kìm giá, ép giá

XÁC ĐỊNH THIẾT HẠI

- Quy định của Việt Nam:
- hàng hóa nhập khẩu đang hoặc sẽ tăng lên đáng kể một cách tuyệt đối hoặc tương đối.
- ảnh hưởng của việc bán phá giá đến *giá của hàng hóa tương tự* được sản xuất và tiêu thụ trên thị trường Việt Nam.
- tác động xấu của việc bán phá giá đến ngành sản xuất trong nước hoặc đến sự hình thành ngành sản xuất trong nước

XÁC ĐỊNH THIẾT HẠI

Đánh giá:

- ❖ Chưa có vị trí tương xứng so với các quy định về hành vi bán phá giá
- ❖ Bổ sung đầy đủ 15 tiêu chí chứng minh thiệt hại
- ❖ Bổ sung (1) quy định về giai đoạn điều tra thiệt hại, (2) nguyên tắc cộng gộp và (3) bỏ quy định về giá trị hàng hóa bị điều tra

ĐE DỌA GÂY THIẾT HẠI ĐÁNG KỂ

- Quy định của WTO: Theo Điều 3.7 và 3.8 của Hiệp định CBPG
- Xác định dựa trên các căn cứ sau:
 - Tỷ lệ gia tăng đáng kể hàng nhập khẩu;
 - Các nhà xuất khẩu có năng lực sản xuất đủ lớn;
 - Hàng nhập khẩu được bán với mức giá làm giảm hoặc kìm hãm giá trong nước;
 - Lượng tồn kho của hàng hóa bị điều tra.

ĐE DỌA GÂY THIẾT HẠI ĐÁNG KỂ

- Quy định của Việt Nam

Đe dọa gây ra thiệt hại đáng kể cho ngành sản xuất trong nước là khả năng trước mắt, rõ ràng và chứng minh được sẽ gây ra thiệt hại đáng kể cho ngành sản xuất trong nước.

- **Đánh giá**

Cần có các tiêu chí rõ ràng, cụ thể, tương tự như quy định của WTO

TƯ CÁCH ĐỪNG ĐƠN

Quy định của WTO

được ủng hộ bởi các nhà sản xuất chiếm tối thiểu 50% tổng sản lượng của nhà sản xuất ủng hộ hoặc phản đối

các nhà sản xuất ủng hộ chiếm ít nhất 25% tổng sản lượng của ngành sản xuất trong nước

Quy định của Việt Nam

Sản lượng của các nhà sản xuất ủng hộ lớn hơn các nhà sản xuất phản đối

Nguyên đơn chiếm ít nhất 25% tổng khối lượng, số lượng hoặc trị giá hàng hoá tương tự của ngành sản xuất trong nước

TƯ CÁCH ĐÚNG ĐƠN

❖ *Đánh giá*

- Quy định cần phân biệt lại quy tắc chiếm tỷ lệ chủ yếu ($>50\%$) khi xác định thiệt hại và quy tắc 25% và 50% khi xác định điều kiện đứng đơn
- Bổ sung đối tượng có quyền nộp hồ sơ (như người lao động hoặc đại diện người lao động của DN có thể nộp đơn)
- Bỏ quy định về giá trị hàng hóa (value) khi đánh giá tư cách nguyên đơn;

PHÁP LUẬT CHỐNG TRỢ CẤP VÀ BÀI HỌC KINH NGHIỆM CHO VIỆT NAM

Một số đặc điểm tương tự với nội dung của Chống bán phá giá:

- Ngành sản xuất trong nước
- Điều kiện về Tư cách nguyên đơn
- Các quy định về thời hạn điều tra, rà soát, khiếu nại
- Các quy định về Cơ quan điều tra, xử lý
- Các quy định về vấn đề áp dụng thuế: thời điểm áp dụng thuế tạm thời, chính thức, hồi tố
- Tiêu chí xác định thiệt hại đáng kể và đe dọa gây ra thiệt hại đáng kể

CÁC VẤN ĐỀ KHÁC

Khái niệm

Các hình thức trợ cấp

Tham vấn

Hồi tố

KHÁI NIỆM

Việt Nam

Sự hỗ trợ về
mặt tài chính

Được thực hiện
bởi Chính phủ
hoặc cơ quan
Chính phủ

WTO

Được thực hiện bởi
tổ chức công
(public body)

Sự hỗ trợ về mặt
tài chính

hỗ trợ về thu nhập
và hỗ trợ về giá

Được thực hiện bởi
Chính phủ hoặc cơ
tổ chức công

HÌNH THỨC TRỢ CẤP

WTO

- Trợ cấp bị cấm
- Trợ cấp có thể đối kháng
- Trợ cấp không thể đối kháng

Việt Nam

- Chỉ đưa ra 5 hình thức có thể đối kháng

THAM VẤN

- WTO: Cơ quan điều tra phải tổ chức tham vấn với nước bị cáo buộc trợ cấp để trao đổi về các nội dung trong đơn và biện pháp giải quyết (Điều 13 SCM)
- VN: không quy định
- Đánh giá:
Cần bổ sung các quy định chưa phù hợp với WTO cũng như hình thức quy trình đối với từng hình thức trợ cấp khác nhau

HỒI TỐ

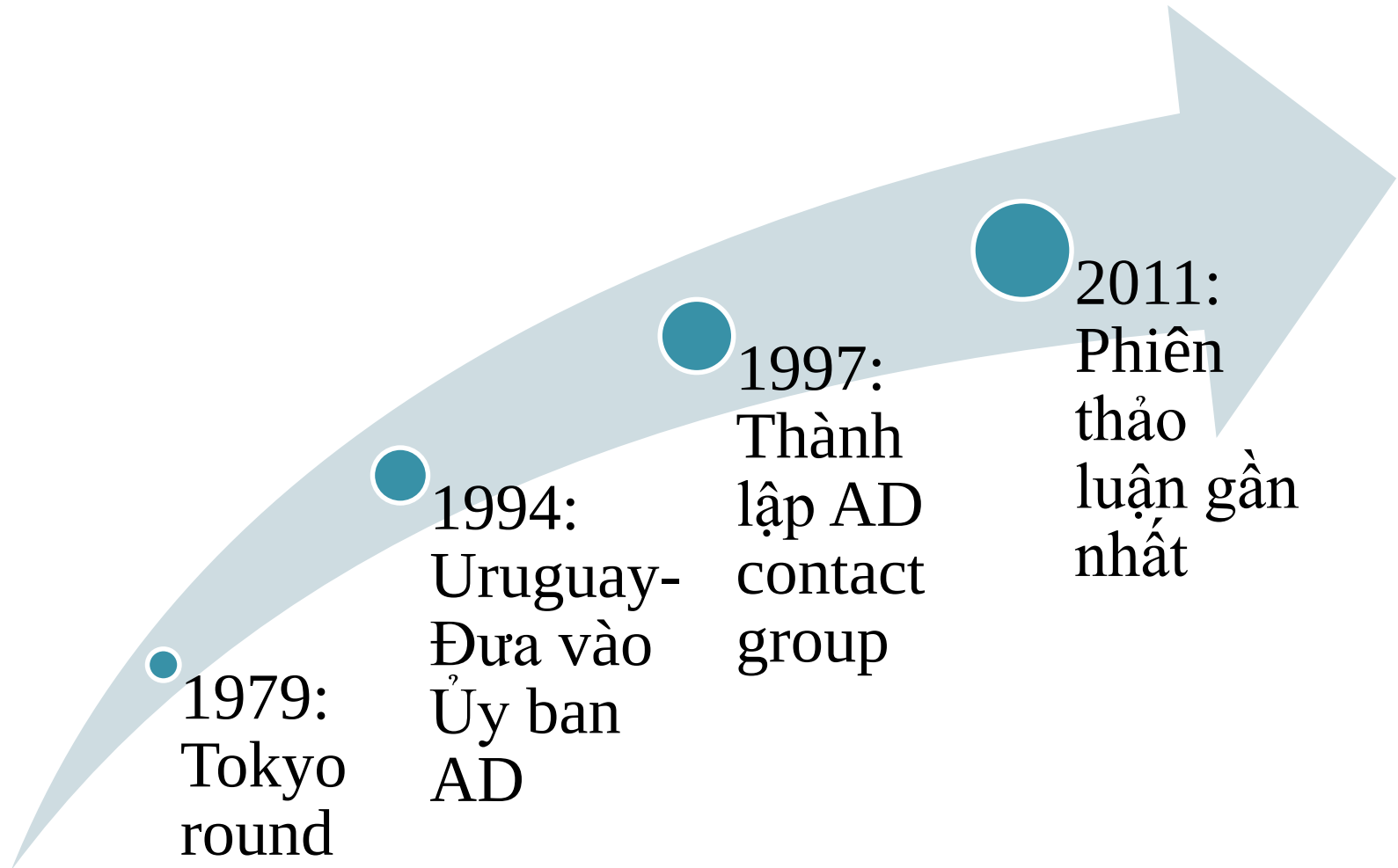
WTO & các
nước khác

- Áp dụng kể từ thời gian 90 ngày trước khi biện pháp tạm thời được áp dụng

Việt Nam

- kể từ thời điểm có quyết định áp dụng biện pháp tạm thời.
- áp dụng trong thời hạn 90 ngày trước khi áp dụng biện pháp tạm thời.

LẦN TRÁNH BIỆN PHÁP PVTM TRONG QUY ĐỊNH CỦA WTO

QUY ĐỊNH CỦA EC VỀ HÀNH VI LẤN TRÁNH BIỆN PHÁP PVTM

Khuyến nghị cho việt nam

KẾ HOẠCH TIẾP THEO?

- **Ban hành Nghị định Chính phủ thay thế?**
 - Thời gian nhanh hơn, thủ tục ngắn gọn hơn (định kỳ hàng năm)
 - Không giải quyết được những mâu thuẫn/vi phạm hoặc không có cơ sở pháp lý từ Pháp lệnh
 - Tính pháp lý thấp hơn
- **Sửa đổi Pháp lệnh?**
 - Quy trình, thủ tục không khác so với sửa đổi, ban hành Luật
 - Tính pháp lý không cao bằng Luật nhưng phù hợp với mục tiêu ngắn hạn
- **Nâng lên thành Luật?**
 - Xảy ra các trường hợp sau: Luật riêng cho biện pháp CBPG? Luật chung cho 3 biện pháp
 - Tính pháp lý cao, nâng cao vị trí vai trò của cơ quan điều tra
 - Phù hợp cho mục tiêu dài hạn, chiến lược và nhân sự đầy đủ
- **Trở thành điều khoản (biện pháp phòng vệ thương mại) trong Luật quản lý ngoại thương, Luật thuế XNK?**
- **Thủ tục ban hành theo trình tự rút gọn (Điều 75-77 Luật ban hành VBPL và Điều 53 Nghị định 24)**

CẢM ƠN